

Spis treści

Symbole i oznaczenia	7
Wstęp	11
Rozdział 1. Maszyny robocze – charakterystyki mechaniczne	15
1.1. Mechanizmy podnoszenia i opuszczania	15
1.2. Wciągarki	18
1.3. Transportery	19
1.4. Zwijarki	21
1.5. Pompy i wentylatory odśrodkowe	21
1.6. Maszyny tłokowe	22
Rozdział 2. Połączenie silnika z maszyną roboczą	24
2.1. Połączenie sztywne, sprężyste i z luzem	24
2.2. Przekładnia pasowa, zębata i korbowa	25
2.3. Przekładnia magnetyczna	28
Rozdział 3. Równania ruchu układu napędowego	32
3.1. Dynamika układu jednomasowego	32
3.2. Moment bezwładności – masa wirująca	33
3.3. Stan równowagi układu napędowego	36
3.4. Dynamika układu dwumasowego	38
3.4.1. Połączenie sprężyste	38
3.4.2. Luz sprzęgłowy lub przekładniowy	41
3.4.3. Modelowanie układu dwumasowego	42
Rozdział 4. Moc i obciążalność silników elektrycznych	46
4.1. Czynniki ograniczające moc silnika	46
4.2. Czynniki ograniczające obciążenie silnika	48
4.2.1. Czynniki konstrukcyjno-mechaniczne	48
4.2.2. Czynniki elektromagnetyczne	49
4.2.3. Czynniki termiczne	50
4.3. Obciążalność i dobór silnika	53
4.3.1. Warunki pracy ciągłej	54
4.3.2. Warunki pracy dorywczej	55

4.3.3.	Warunki pracy przerywanej	56
4.3.4.	Warunki pracy powtarzalnej. Ograniczenie liczby załączeń	57
Rozdział 5.	Wytwarzanie momentu elektromagnetycznego	58
5.1.	Zależności ogólne	59
5.2.	Równanie momentów	60
5.3.	Moment elektromagnetyczny silnika prądu stałego	61
5.4.	Moment elektromagnetyczny silnika BLDC	62
5.5.	Moment elektromagnetyczny silnika indukcyjnego klatkowego	65
5.6.	Moment elektromagnetyczny silnika synchronicznego	70
Rozdział 6.	Modele matematyczne napędów elektrycznych	73
6.1.	Transformacje układu współrzędnych w maszynie trójfazowej	74
6.1.1.	Transformacja Clarke'a	74
6.1.2.	Transformacja Parka	77
6.2.	Napęd z silnikiem obcowzbudnym	78
6.3.	Napęd z silnikiem szeregowym	83
6.4.	Napęd z silnikiem BLDC	85
6.5.	Napęd z silnikiem indukcyjnym klatkowym	91
6.5.1.	Metoda RFOC	94
6.5.2.	Metoda NFO, SFOC, DTC-SVM	98
6.6.	Napęd z synchronicznym silnikiem bezszczotkowym – PMSM	106
6.7.	Napęd z silnikiem synchronicznym	110
6.8.	Schematy zastępcze silników elektrycznych	116
6.8.1.	Silnik obcowzbudny	116
6.8.2.	Silnik indukcyjny	116
6.8.3.	PMSM z magnesami powierzchniowymi	121
6.8.4.	PMSM z magnesami zagłębionymi	123
6.8.5.	Silnik synchroniczny z wirnikiem cylindrycznym	125
6.8.6.	Silnik synchroniczny z wirnikiem jawnobiegunowym	126
Rozdział 7.	Układy zasilania silników	129
7.1.	Tyristorowy mostek jednofazowy	129
7.2.	Tyristorowy przekształtnik trójfazowy	132
7.3.	Przezienniki częstotliwości pośrednie	140
7.3.1.	Przeziennik częstotliwości z falownikiem prądu	141
7.3.2.	Przeziennik częstotliwości z falownikiem napięcia	143
7.3.3.	Falownik napięcia z wymuszonym prądem	144
7.4.	Przezienniki częstotliwości bezpośrednie – cyklokonwertery	145
7.5.	Układ łagodnego rozruchu – softstart	146
7.6.	Sterowanie z modulacją wektora przestrzennego (SVM)	147
Rozdział 8.	Układy pomiarowe w napędzie elektrycznym	151
8.1.	Kodowanie liczb w układach kontrolno-pomiarowych	151

8.2. Enkoder inkrementalny	151
8.3. Czujniki Halla	157
8.3.1. Komutacja w silnikach BLDC z wykorzystaniem czujników Halla	159
8.4. Resolver	162
8.5. Hallotronowy przekładnik prądowy	163
8.6. Hallotronowy przekładnik napięciowy	168
Rozdział 9. Otwarte układy sterowania dla napędów elektrycznych	170
9.1. Silnik obcowzbudny	170
9.1.1. Regulacja napięcia zasilania twornika	172
9.1.2. Regulacja napięcia wzbudzenia – osłabienie pola	173
9.2. Silnik indukcyjny	174
9.2.1. Podstawowe zależności	174
9.2.2. Regulacja przez zmianę poślizgu s	177
9.2.3. Regulacja przez zmianę liczby par biegunów	178
9.2.4. Regulacja przez zmianę częstotliwości	179
9.2.5. Regulacja przez zmianę rezystancji w obwodzie wirnika	182
9.2.6. Kaskada asynchroniczna	184
9.3. Silnik synchroniczny	191
9.3.1. Moment elektromagnetyczny	192
9.3.2. Charakterystyki statyczne	194
9.3.3. Sterowanie przez zmianę częstotliwości	198
9.3.4. Silnik przekształtnikowy	199
Rozdział 10. Wielostrefowa regulacja prędkości kątovej	203
10.1. Zasady ogólne	204
10.2. Silnik obcowzbudny	206
10.3. Silnik indukcyjny	207
10.4. Silnik PMSM	210
Rozdział 11. Regulacja kaskadowa napędami elektrycznymi	213
11.1. Kaskadowa struktura regulacji	213
11.2. Przekształtnikowy napęd prądu stałego	215
11.2.1. Napęd nienawrotny	215
11.2.2. Napęd nawrotny	216
11.2.3. Dobór elementów napędu	220
11.2.4. Dobór regulatorów dla napędu	221
11.3. Bezpośrednie sterowanie momentem – DTC	234
11.3.1. Zasada sterowania	234
11.3.2. Sterowanie falownikiem napięcia	236
11.3.3. Struktura układu regulacji	237
11.3.4. Optymalizacja parametryczna układu regulacji	242
11.4. Sterowanie DTC-SVM silnikiem indukcyjnym	248
11.5. Sterowanie RFOC silnikiem indukcyjnym	253

11.6. Napęd z silnikiem BLDC	258
11.7. Sterowanie RFOC silnikiem PMSM	259
Rozdział 12. Wybór ekonomicznie najlepszego rozwiązania technicznego . .	265
12.1. Rachunek ekonomicznej efektywności inwestycji	265
12.2. Zastosowanie wskaźnika F_{EP} do maksymalizacji zysku	270
12.3. Dobór silnika synchronicznego	270
Dodatek A. Algebra wektorów	273
Dodatek B. Transformaty Laplace'a i $\mathcal{Z}$	274
B.1. Przekształcenie Laplace'a	274
B.2. Przekształcenie $\mathcal{Z}$	275
Dodatek C. Liniowe układy automatycznej regulacji	277
C.1. Dobór parametrów regulatorów o działaniu ciągłym	281
C.1.1. Kryterium modułowe	281
C.1.2. Kryteria całkowite	286
C.1.3. Kryterium symetryczne	289
Dodatek D. Szacowanie parametrów silników	291
D.1. Silnik obcowzbudny	291
D.2. Silnik indukcyjny	292
Bibliografia	293
Skorowidz	299